

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 427/2012-161

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. decembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca) a zo sudcov Sergeja Kohuta a Rudolfa Tkáčika prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Kubinom, Advokátska kancelária, Námestie SNP 15, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prístup k voleným a iným verejným funkciám podľa čl. 30 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 21 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd, práva na vstup do verejných služieb svojej krajiny podľa čl. 25 písm. c) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva na rovnosť podľa čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na rovnosť a ochranu pred diskrimináciou podľa čl. 26 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach postupom prezidenta Slovenskej republiky súvisiacim s jeho kandidatúrou na funkciu generálneho prokurátora Slovenskej republiky a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosti [REDACTED], nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. novembra 2011 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prístup k voleným a iným verejným funkciám podľa čl. 30 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 21 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na vstup do verejných služieb svojej krajiny podľa čl. 25 písm. c) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „pakt o občianskych právach“), práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na rovnosť podľa čl. 12 ods. 2 ústavy a práva na rovnosť a ochranu pred diskrimináciou podľa čl. 26 paktu o občianskych právach postupom prezidenta Slovenskej republiky (ďalej aj „prezident republiky“ alebo „prezident“) súvisiacim s jeho vymenovaním do funkcie generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej aj „generálny prokurátor“).

2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 427/2012-48 z 12. septembra 2012 prijal sťažnosť na ďalšie konanie.

3. Podstatou sťažnosti je posúdenie ústavnosti časového priestoru, doby, ktorá uplynula, kým prezident republiky vyjadril autoritatívnu pozíciu voči sťažovateľovi, ktorý bol zvolený Národnou radou Slovenskej republiky (ďalej aj „národná rada“) ako kandidát na generálneho prokurátora, a to z hľadiska subjektívnych ústavných práv sťažovateľa. Sťažnosť bola rozhodnutá počas funkčného obdobia prezidenta Slovenskej republiky Andreja Kisku,

avšak vyjadrenia v sťažnosti pochádzajú z funkčného obdobia prezidenta Slovenskej republiky Ivana Gašparoviča.

4. Sťažovateľ namieta nečinnosť prezidenta republiky pri jeho menovaní do funkcie generálneho prokurátora, čím malo dôjsť aj k porušeniu rovnosti a diskriminácie pri prístupe k verejným funkciám.

5. Sťažnosť sa vývojom veci rozdelila na dve časti, resp. druhá časť úplne nahradila časť prvú. V prvej fáze sťažovateľ tvrdil, že zvolením za kandidáta získal nárok na funkciu generálneho prokurátora a odstránenie nečinnosti malo nastať konaním a rozhodnutím prezidenta o vymenovaní. Konkrétne, sťažovateľ najprv žiadal, aby prezident republiky *„o vymenovaní konal a rozhodol do jedného mesiaca“*, a neskôr žiadal, aby prezident *„vo veci vymenovania konal a rozhodol“*. Po formálnom odmietnutí vymenovať sťažovateľa do funkcie generálneho prokurátora sťažovateľ podaním z 23. januára 2013 vlastne transformoval sťažnosť na otázku ústavnosti nečinnosti prezidenta len v zmysle adekvátnosti času, zdĺhavosti.

6. Zo sťažnosti, jej prvého doplnenia, vyjadrenia prezidenta, stanoviska sťažovateľa k vyjadreniu prezidenta republiky a doplnenia sťažnosti so zmenou petitu vyplýva ďalej popísaný vývoj veci a argumentácia účastníkov. K právomoci ústavného súdu sťažovateľ uviedol, že žaloba proti nečinnosti orgánov verejnej správy v režime správneho súdnictva je obmedzená, pretože ju možno použiť len proti orgánom verejnej správy, nie však proti prezidentovi republiky. Z tohto dôvodu podáva priamo ústavnú sťažnosť.

Skutkový stav veci

7. Sťažovateľ v časti opisu skutkového stavu (body 7 – 13 nálezu) uvádza, že 17. júna 2011 bol národnou radou na jej 19. schôdzi v 5. volebnom období platne v tajnej voľbe zvolený za kandidáta na vymenovanie do funkcie generálneho prokurátora Slovenskej republiky a uznesením národnej rady č. 499 zo 17. júna 2011 bol písomne navrhnutý

prezidentovi republiky na vymenovanie do funkcie generálneho prokurátora. Prezident však sťažovateľa nevymenoval.

8. Sťažovateľ ďalej popisuje, ako prezident vysvetľoval svoje počínanie. Prezident republiky svoju pretrvávajúcu nečinnosť, ktorá bola v čase podania sťažnosti podľa sťažovateľa právne neodôvodniteľná, vysvetľoval viackrát rôznymi a navzájom nesúvisiacimi dôvodmi, ktoré však nie sú právne relevantné. V deň konania voľby prezident republiky avizoval, že s vymenovaním počká do rozhodnutia ústavného súdu vo veci sp. zn. PL. ÚS 95/2011 (*tajná/verejná voľba*), pričom sa vyjadril, že: „určite, že sú aj ďalšie faktory, ktoré môžu moje rozhodnutie o vymenovaní pána [REDAKOVANÉ] ovplyvniť. A jeho pôsobenie na generálnej prokuratúre je jedným z nich.“.

9. Podľa sťažovateľa vec sp. zn. PL. ÚS 95/2011 nemala na jeho vymenovanie vplyv, pretože bol zvolený v tajnej voľbe v súlade s vtedy platnými predpismi a taktiež platí prezumpcia ústavnosti. Ústavný súd napokon v tejto veci rozhodol, že relevantná právna úprava je v súlade s ústavou.

10. Prezident republiky sa však 14. októbra 2011 vyjadril, že „[REDAKOVANÉ] je pre mňa terciárna otázka v tomto momente“. Sťažovateľ na to požiadal prezidenta republiky o osobné stretnutie v záujme vyhnutia sa súdnym sporom. Takéto stretnutie sa neuskutočnilo. Ako uvádza sťažovateľ, „zrazu sa objavili ďalšie dôvody“ na odkladanie jeho vymenovania. Prezident republiky uviedol, že „Ústavný súd sa nezaoberal tým, že sa menil dvakrát zákon, kandidáti sa prihlásili, potom sa odvolali, potom čakali, čo bude...“, alebo že prezident „nie [je] presvedčený, že táto voľba [tajná voľba, v ktorej bol sťažovateľ zvolený za kandidáta na vymenovanie do funkcie generálneho prokurátora, pozn. sťažovateľa] nebola vyslovene organizovaná politickými stranami a generálny prokurátor by mal byť nezávislý.“.

11. Po rozhodnutí prezidenta o nevymenovaní sťažovateľ argumentoval, že rozhodnutie o nevymenovaní je dôležitým dôkazom toho, že prezident republiky bol skutočne 18 mesiacov nečinný bez akéhokoľvek právneho dôvodu. Nič mu nebránilo, aby

dôvody, ktorými odôvodnil rozhodnutie o nevyemenovaní, uviedol už 29. júla 2011. Jediná skutočnosť, „ktorá sa stala známou neskôr, bola udalosť spočívajúca v náhodnom ľudskom pochybení sťažovateľa pri zaznamenávaní výpovede poslanca [REDACTED], ku ktorej došlo 29. júla 2011“.

12. Ako tvrdí sťažovateľ, „nemožno pochybovať o tom, že prezident v skutočnosti sťažovateľa vymenovať do funkcie od začiatku nechcel, pričom celý čas sa snažil hľadať dôvody, pre ktoré ho nemusí vymenovať. Ak by platil opak, potom prezidentovi nič nebránilo vymenovať sťažovateľa do funkcie kedykoľvek počas uvedeného 18-mesačného obdobia.“.

13. Skutočnosť, že prezidentove argumenty boli výhovorkami, podľa sťažovateľa vyplýva z toho, že (i) prezident čakal na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 95/2011, avšak v rozhodnutí o nevyemenovaní tento nález „ignoroval a nijako naň nereferoval“, dokonca uviedol tvrdenia, ktoré sú v „priamom rozpore“ s týmto nálezom; (ii) prezident čakal na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 433/2012, avšak v rozhodnutí o nevyemenovaní tento nález ignoroval a nijako naň nereferoval, dokonca uviedol tvrdenia, ktoré sú v priamom rozpore s týmto uznesením; (iii) prezident čakal na nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 4/2012, avšak označil ho za zbytočné podanie, ktoré „iba zbytočne zamestná ústavný súd“. Pretože návrh naň nepodal sám, ale podali ho poslanci v reakcii na prezidentovu nečinnosť a prezident ho označil za zbytočný, tak tým vyjadril, že nepotrebuje poznať výklad daného ustanovenia. V opačnom prípade by sám podal návrh na výklad; (iv) prezident čakal na rozhodnutie o tejto sťažnosti (III. ÚS 427/2012), avšak napokon od toho po podaní námietok upustil. Z uvedeného vyplýva, že 18-mesačné otáľanie je právne a logicky neodôvodniteľné, a preto ho nemožno kvalifikovať inak ako neodôvodnenú nečinnosť.

Namietané právo na prístup k verejnej funkcii za rovnakých podmienok a povinnosť prezidenta Slovenskej republiky vymenovať sťažovateľa do funkcie

14. Sťažovateľ v tejto časti sťažnosti (body 14 – 19 nálezu) vysvetľuje, ako je súčasťou jeho práva na rovný prístup k verejnej funkcii aj subjektívne právo byť do nej vymenovaný. Prezident republiky mal povinnosť sťažovateľa vymenovať a svojou nečinnosťou tak porušoval čl. 30 ods. 4 ústavy. Túto podobu nečinnosti teda spája s otázkou povinnosti prezidenta sťažovateľa vymenovať. V doplnení sťažnosti neskôr upresňuje, že vníma, že ústavný súd nemá právomoc prikázať prezidentovi jeho menovanie, a z tohto dôvodu upravil petit (bod 50).

15. Funkcia generálneho prokurátora je inou verejnou funkciou podľa čl. 30 ods. 4 ústavy a verejnou službou podľa čl. 25 písm. c) paktu o občianskych právach. Sťažovateľ vychádza z tvrdenia, že právo na prístup k voleným a iným verejným funkciám za rovnakých podmienok v sebe zahŕňa právo predmetnú funkciu nadobudnúť, ak uchádzač splní všetky právnym poriadkom určené podmienky prístupu k verejnej funkcii. Tento záver má potvrdzovať nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 75/01 (*senát – rektor*) – „*Súčasťou obsahu práva podľa čl. 30 ods. 4 ústavy je, aby orgány majúce povinnosť spolupôsobiť pri uchádzaní sa o funkciu a pri ustanovovaní do funkcie si tieto povinnosti plnili, a tak zaručili možnosť prístupu k voleným a iným verejným funkciám. Ak tieto orgány porušia svoje povinnosti, a tak sťažia, uľahčia alebo znemožnia uchádzanie sa o funkciu alebo ustanovenie do funkcie niektorého uchádzača, tak tým porušia jeho právo podľa čl. 30 ods. 4 ústavy*“, a nález sp. zn. II. ÚS 5/03 (*voľba predsedu NS*) – „*V právnom štáte je nevyhnutné, aby každý orgán verejnej moci vrátane súdnej rady postupoval pri výkone svojej právomoci tak, že zabezpečí objektivitu svojho postupu smerujúceho k ochrane alebo uplatňovaniu základného práva alebo základnej slobody, ako aj objektivitu samotného rozhodovania o ochrane a uplatňovaní základného práva alebo základnej slobody, a to bez ohľadu na to, či tento postup prebieha v právne formalizovanom rámci alebo iba v rámci faktickej činnosti príslušného orgánu.*“.

16. Orgánmi, ktoré majú povinnosť spolupôsobiť pri uchádzaní sa o funkciu generálneho prokurátora a pri ustanovovaní do tejto funkcie, sú národná rada a prezident republiky. Národná rada si svoju povinnosť voči sťažovateľovi splnila 17. júna 2011, keď na

základe výsledkov tajnej voľby navrhla sťažovateľa prezidentovi na vymenovanie do funkcie generálneho prokurátora. Prezident republiky svoju povinnosť spolupôsobiť pri ustanovení sťažovateľa do funkcie (t. j. vymenovať sťažovateľa do funkcie) zatiaľ nesplnil a je v tejto veci nečinný.

17. Podľa sťažovateľa okamihom jeho navrhnutia prezidentovi na vymenovanie do funkcie generálneho prokurátora 17. júna 2011 vzniklo sťažovateľovi ústavné subjektívne právo byť vymenovaný do funkcie generálneho prokurátora Slovenskej republiky. Toto jeho ústavné subjektívne právo je individualizáciou a konkretizáciou jeho základného práva ako občana na prístup k verejnej funkcii, a podľa čl. 12 ods. 1 ústavy je preto neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné. Toto právo sťažovateľa je však ku dňu podania tejto sťažnosti kontinuálne porušované nečinnosťou prezidenta republiky.

18. Sťažovateľ ďalej rozsiahlo, na pôdoryse nálezu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 14/06, vysvetľuje, že prezident republiky nemá pri menovaní sťažovateľa žiadnu diskreciu a je povinný ho vymenovať.

19. Ďalej sťažovateľ namieta porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy tým, že prezident republiky pri realizácii menovacích kompetencií u kandidátov navrhnutých do iných ústavných pozícií postupoval časovo bezprostredne, na rozdiel od menovania sťažovateľa.

Argumentácia prezidenta Slovenskej republiky

20. Prezident republiky vo svojej argumentácii (body 20 – 21 nálezu) akcentuje kritérium rovnosti obsiahnuté v práve na prístup k verejnej funkcii, a to v tradičnom ponímaní zákazu diskriminácie akcesorickej a s kvalifikovaným kritériom.

21. Prezident teda tvrdí, že k porušeniu zásady nediskriminácie pri uplatňovaní základného práva sťažovateľa podľa čl. 30 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 2 ústavy môže reálne dôjsť iba a vo vzťahu medzi viacerými uchádzačmi o tú istú alebo porovnateľnú funkciu v tom istom alebo v porovnateľnom konaní. Žiadnemu z kandidátov toto základné

právo neposkytuje právny nárok na získanie funkcie, ale výlučne len rovnaké zaobchádzanie v procese uchádzania sa o funkciu. Obsahom tohto základného práva nie je získanie funkcie, ale len nediskriminácia v procese uchádzania sa o ňu v porovnaní s inými uchádzačmi z akýchkoľvek dôvodov. Prezident republiky k namietanému porušeniu čl. 12 ústavy zdôrazňuje, že toto môže byť porušené len s akcesorickým základným právom.

Replika sťažovateľa

22. Sťažovateľ vo svojej replike (body 22 – 27 nálezu) uznáva, že dominantnou vo veci je nerovnosť vo vzťahu k právu na prístup k verejnej funkcii, resp. nerovnosť v samotnom práve na rovný prístup k verejnej funkcii, pričom víta aj výrok len vo vzťahu k čl. 30 ods. 4 ústavy. Sťažovateľ však namietal porušenie čl. 12 ústavy vzhľadom na svojvoľnosť prezidenta republiky voči nemu.

23. S argumentom prezidenta, že *„k porušeniu tejto zásady [rovnakého zaobchádzania/nediskriminácie] reálne môže dôjsť iba a vo vzťahu medzi viacerými uchádzačmi o tú istú alebo porovnateľnú funkciu v tom istom alebo porovnateľnom konaní“*, podľa názoru sťažovateľa nemožno súhlasiť. Ústavný súd tento princíp a uvedenú judikatúru totiž dokrešľuje vo svojom náleze z 20. apríla 2011 (I. ÚS 76/2011), keď v bode 42 konštatuje, že *„namietat' nerovnakosť podmienok (diskrimináciu) môže... (ii) ten, kto bol znevýhodnený oproti inej skupine občanov v podobnej právnej situácii (napr. vo veciach sp. zn. II. ÚS 48/97, sp. zn. III. ÚS 75/01)“*. Ústavný súd zároveň konštatuje, že v danom prípade určujúcu spoločnú množinu k porovnávaniu tvorili *„občania uchádzajúci sa o verejnú funkciu, o ktorých voľbe sa hlasuje tajným spôsobom“* (bod 43), z dôvodu, že *„tajné hlasovanie a jeho ústavne konformný priebeh je totiž v okolnostiach danej veci jadrom ústavného prieskumu, v dôsledku čoho práve tajné hlasovanie predstavuje množinu vlastností, ktorú treba pri porovnávaní zobrať do úvahy“* (bod 43), a *„že nikto z občanov uchádzajúcich sa o verejnú funkciu prostredníctvom tajnej voľby nesmie byť diskriminovaný oproti iným tým, že v ich prípade sa tajná voľba realizuje iným/protiprávnym spôsobom“* (bod 43).

24. Z uvedenej argumentácie jednoznačne vyplýva logický myšlienkový postup ústavného súdu, na základe ktorého, podľa názoru sťažovateľa ústavný súd dospel k záveru, že množina osôb v porovnateľnej situácii pre účely testu diskriminácie pri prístupe k verejnej funkcii zahŕňa všetkých kandidátov na všetky verejné funkcie kreované určitým spôsobom. Určujúcim kritériom a „spoločným menovateľom“ pre ohraničenie tejto množiny je teda identický spôsob kreácie verejných funkcií, o ktoré sa porovnávajú kandidáti uchádzajú. Tento logický myšlienkový postup je namieste aplikovať aj na prípad sťažovateľa. Jeho aplikáciou dospejeme (používajúc jazyk a štylizáciu samotného ústavného súdu) k záveru, že jadrom ústavného prieskumu v prípade sťažnosti sťažovateľa je postup a (ne)činnosť prezidenta republiky v procese ustanovovania do funkcie na návrh iného ústavného orgánu, a preto:

(a) množinu občanov nachádzajúcich sa v rovnakej/podobnej právnej situácii ako sťažovateľ pre účely porovnania tvoria všetci občania uchádzajúci sa o verejnú funkciu, o ktorých ustanovení do funkcie rozhoduje prezident republiky na návrh iného ústavného orgánu (čo zahŕňa napríklad funkcie sudcov ústavného súdu, predsedu a podpredsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, generálneho prokurátora či guvernéra Národnej banky Slovenska),

(b) nikto z občanov uchádzajúcich sa o verejnú funkciu prostredníctvom vymenovania prezidentom na návrh iného ústavného orgánu nesmie byť diskriminovaný oproti iným takýmto občanom tým, že v jeho prípade sa proces ustanovenia alebo rozhodnutia o neustanovení do funkcie realizuje z časového hľadiska menej priaznivým spôsobom na rozdiel od iných takýchto občanov (v tomto prípade konkrétne tak, že prezident je nečinný a vo veci nekoná bez právne relevantných dôvodov).

25. Sťažovateľ ďalej uvádza, že z textu sťažnosti je jednoznačné a zrejmé, že sťažovateľ namieta nerovnakosť podmienok, a teda diskriminačný postup prezidenta republiky v jeho veci oproti všetkým ostatným kandidátom na vymenovanie do verejných funkcií, ktorí doteraz boli navrhnutí inými ústavnými orgánmi prezidentovi alebo jeho predchodcom na vymenovanie. Keďže sťažnosť sťažovateľa nesmeruje proti prezidentovi ako osobe ale proti prezidentovi republiky ako štátnemu orgánu, je potrebné osobitne

zdôrazniť, že do tejto množiny patria aj kandidáti navrhnutí inými ústavnými orgánmi aj každému z predchádzajúcich prezidentov republiky. Takéto určenie množiny občanov v rovnakej alebo porovnateľnej právnej situácii je podľa sťažovateľa v plnom súlade s princípom prijatým ústavným súdom vo veci sp. zn. I. ÚS 76/2011.

26. Pokiaľ prezident ďalej argumentuje, že *„žiadnemu z kandidátov toto základné právo [podľa čl. 30 ods. 4 Ústavy a čl. 21 ods. 4 Listiny] neposkytuje právny nárok na získanie funkcie, ale výlučne len rovnaké zaobchádzanie v procese uchádzania sa o funkciu. Obsahom tohto základného práva nie je získanie funkcie, ak len nediskriminácia v procese uchádzania sa o ňu v porovnaní s inými uchádzačmi z akýchkoľvek dôvodov“*, sťažovateľ je presvedčený, že s týmto argumentom nemožno súhlasiť, pretože z čl. 30 ods. 4 ústavy vyplýva aj právo príslušnú verejnú funkciu získať, ak uchádzač splnil všetky právom určené podmienky prístupu k verejnej funkcii, čo potvrdil aj ústavný súd vo svojom náleze sp. zn. III. ÚS 75/01.

27. Sťažovateľ ďalej akcentuje, že sa nikde v sťažnosti nedomáha svojho vymenovania do funkcie, ako to interpretuje prezident republiky. Právomoc vymenovať sťažovateľa do funkcie ani prikázať prezidentovi priamo vymenovať sťažovateľa totiž ústavný súd v konaní o sťažnosti nemá. Sťažovateľ sa však domáha toho, aby prezident upustil od nečinnosti a aby v jeho veci bez zbytočných prieťahov konal a rozhodol v súlade s ústavou a zákonom. Pokiaľ existujú právne dôvody na nevymenovanie sťažovateľa do funkcie, prezident by mal rozhodnúť tak, že sťažovateľa do funkcie nevymenuje, a uviesť dôvody svojho rozhodnutia, čím si splní povinnosť vo veci konať a rozhodnúť. Avšak v opačnom prípade, ak takéto právne dôvody na nevymenovanie neexistujú, prezident je povinný sťažovateľa bez zbytočných odkladov vymenovať a nie je oprávnený jeho kandidatúru politicky posudzovať (PL. ÚS 14/06). Prípadné politické alebo iné mimoprávne dôvody nie sú pre zdržiavanie vymenovania sťažovateľa relevantné. Z týchto dôvodov sťažovateľ pre vylúčenie akýchkoľvek pochybností navrhol úpravu bodu IV petitu sťažnosti nasledujúcim spôsobom: *„Ústavný súd prikazuje prezidentovi Slovenskej republiky, aby vo*

veci vymenovania (pôv. aby vymenoval) sťažovateľa do funkcie generálneho prokurátora Slovenskej republiky konal a rozhodol do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

Namietané právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov

28. Sťažovateľ nenamietala len nečinnosť bezprostredne spájanú s otázkou povinnosti prezidenta republiky sťažovateľa vymenovať do funkcie generálneho prokurátora, ale aj prieťahy v takpovediac procesnejšom režime podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľ sa domáha odstránenia svojej právnej neistoty.

29. Sťažovateľ zdôrazňuje (body 29 – 32 nálezu), že (a) hoci uvedené právo sa zväčša aplikuje v kontexte súdneho konania, je relevantné aj pre konanie prezidenta, a (b) uvedené právo sa aplikuje, aj keď ústava neustanovuje konkrétnu lehotu.

30. Ďalej sťažovateľ argumentuje tým, že ústavný súd vo svojom uznesení sp. zn. II. ÚS 62/99 potvrdil, že *„Právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené čl. 48 ods. 2 nemožno hodnotiť ako právo, ktoré sa výslovne spája s trestným konaním, ani ako právo, ktoré je výlučne späté so súdnou mocou.“*. Ústavný súd tým jednoznačne pripustil jeho aplikáciu aj na rozhodovacie procesy patriace do kompetencie orgánov moci výkonnej (medzi ktoré patrí aj prezident), ktorých predmetom sú subjektívne práva fyzických a právnických osôb. V tom istom uznesení sa ústavný súd odvolal na svoj predchádzajúci právny názor, podľa ktorého *„účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (II. ÚS 26/95, II. ÚS 33/1999)“*. Niet pochyb, že prezident republiky je štátnym orgánom. Tak isto niet pochyb, že sťažovateľ, ktorý sa už takmer päť mesiacov bezúspešne domáha rozhodnutia prezidenta o jeho vymenovaní do funkcie generálneho prokurátora, sa nachádza v stave právnej neistoty, ktorý sa prehĺbuje každým ďalším dňom udržiavania tohto protiprávneho stavu.

31. Ústavný súd vo svojej judikatúre taktiež stanovil a opakovane potvrdil kritériá posúdenia, či určitému právu prislúcha právna ochrana pred zbytočnými prieťahmi v rozhodovacom procese o tomto práve. Vo svojom náleze sp. zn. II. ÚS 74/97 konštatuje, že „Právo na prerokovanie svojej veci bez zbytočných prieťahov je v čl. 48 ods. 2 ústavy formulované ako bezpodmienečné, resp. bezvýnimočné. Vzťahuje sa na všetky subjektívne práva a z jeho dodržiavania nie je umožnená žiadna výnimka.“. Sťažovateľ tvrdí, že jeho právo byť vymenovaný (v prípade splnenia zákonných podmienok a platného zvolenia za kandidáta) do funkcie generálneho prokurátora je nepochybne jeho subjektívnym právom (pretože patrí osobne a výlučne jemu) vyplývajúcim priamo z ústavy.

32. Sťažovateľ opäť vychádza z názoru, že má právo byť vymenovaný, a teda je nositeľom subjektívneho práva, ktoré je tak v rozsahu ochrany (*scope*) označených základných práv, ktorých porušenie namieta.

Argumentácia prezidenta Slovenskej republiky

33. Prezident republiky vo svojej argumentácii sťažovateľovi oponuje, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemôže byť porušené nečinnosťou prezidenta republiky. Toto právo môže byť porušené výlučne len súdom alebo iným „*orgánom právnej ochrany*“, teda orgánom, na ktorom sa dotknutá osoba domáha odstránenia právnej neistoty s ohľadom na svoje práva (prokuratúrou, políciou, správnym orgánom). Vyplýva to zo systematického výkladu. Siedmy oddiel druhej hlavy ústavy, ktorého súčasťou je čl. 48 ods. 2 ústavy, má názov „Právo na súdnu a inú právnu ochranu“. Rovnako je nazvaná aj piata hlava listiny, ktorej súčasťou je čl. 38 ods. 2 listiny. Článok 6 dohovoru je nazvaný „Právo na spravodlivé súdne konanie“. Vyplýva to podľa prezidenta aj z logického výkladu, keďže všetky tri citované ustanovenia zaručujú verejné prerokovanie veci, ktoré v danom prípade zjavne neprichádza do úvahy. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prerokovaná nezávislým a nestranným súdom

zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. V zmysle ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) aj ústavného súdu je zjavné, že funkcia prezidenta republiky nemá povahu súdu. Nesplňa ani elementárne materiálne kritérium pre pojem „súd“, keďže nerozhoduje v sporovom konaní. Okrem toho porušenie čl. 6 dohovoru sa musí týkať „občianskych práv alebo záväzkov“ alebo „trestného obvinenia“. Pod „občianskymi právami alebo záväzkami“ sa rozumejú výlučne súkromnoprávne subjektívne práva. Článok 6 dohovoru sa nevzťahuje na právo pôsobiť v štátnej službe alebo zastávať v nej funkciu, ktoré „nemajú súkromnoprávnú povahu, ktorá tvorí základ občianskych práv“. Prezident republiky preto navrhuje sťažnosti v tejto časti nevyhovieť.

Replika sťažovateľa

34. Sťažovateľ v replike (body 35 – 43 nálezu) s prezidentom nesúhlasí, ustupuje len v otázke aplikovateľnosti čl. 6 dohovoru.

35. Podľa sťažovateľa z uvedenej judikatúry celkom jednoznačne vyplýva, že právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov: „(a)nemožno hodnotiť ako právo, ktoré je výlučne späté so súdnou mocou“ (II. ÚS 62/99), (b) má za cieľ „odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu“ (II. ÚS 62/99), (c) je „bezpodmienečné, resp. bezvýnimočné. Vzťahuje sa na všetky subjektívne práva a z jeho dodržiavania nie je umožnená žiadna výnimka“ (II. ÚS 74/97), a(d) sa „priznáva vo vzťahu k Slovenskej republike a všetkým orgánom, ktoré konajú v jej mene vo veciach, kde rozhodujú o právnej neistote osoby oprávnene žiadajúcej o rozhodnutie alebo vykonanie iného opatrenia ustanoveného zákonom“ (II. ÚS 52/99).

36. Pojem „orgán právnej ochrany“ nie je legálne definovaný. V podmienkach Slovenskej republiky, kde ochrana práv a právom chránených záujmov fyzických a právnických osôb je zverená nielen súdom, ale aj iným štátnym orgánom (najmä orgánom výkonnej moci), v kontexte uvedenej judikatúry je za orgán právnej ochrany, ktorý je

viazaný čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, potrebné považovať každý orgán verejnej moci v prípade, ak koná a rozhoduje o právach alebo právom chránených záujmoch nejakej osoby. V prerokovávanom prípade prezident koná a rozhoduje o práve sťažovateľa na prístup k verejnej funkcii. Vzhľadom na bezvýnimочnosť práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa sp. zn. II. ÚS 74/97 nie je dôvod, aby prezident republiky v takomto konaní nebol viazaný povinnosťou prerokovať vec bez zbytočných prieťahov.

37. Niet pochyb o tom, že sťažovateľ, ktorý sa už takmer deväť mesiacov bezúspešne domáha rozhodnutia prezidenta o jeho (ne)vymenovanie do funkcie generálneho prokurátora, sa nachádza v stave právnej neistoty, ktorý sa prehľbuje každým ďalším dňom udržiavania tohto protiprávneho stavu.

38. Rovnako nemôže byť pochyb ani o tom, že sťažovateľ sa odstránenia tejto právnej neistoty u prezidenta republiky štandardnými prostriedkami domáhal. Sťažovateľ dokonca v dostatočnom predstihu pred podaním sťažnosti požiadal prezidenta republiky o oficiálne osobné prijatie v tejto veci, čomu prezident nevyhovel.

39. Podľa sťažovateľa, keďže právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov je bezpodmienečné a bezvýnimочné, nemôže byť z jeho pôsobnosti vyňatý prezident (osobná pôsobnosť) ani právo na prístup k verejným funkciám (vecná pôsobnosť).

40. Právne je neudržateľný podľa sťažovateľa aj argument prezidenta na základe „*logického výkladu*“, že prezident nemá povinnosť prerokovať vec bez zbytočných prieťahov, pretože čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny „*zaručujú verejné prerokovanie vecí, ktoré v danom prípade zjavne neprichádza do úvahy*“. Je nesporné (a vo svojom vyjadrení to tvrdí aj sám prezident), že právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny môžu okrem súdov porušiť aj správne orgány, prokuratúra či polícia. Konanie pred inými orgánmi ako súdmi však nie je verejné (rovnako ako konanie u prezidenta). Ak by verejnosť konania bola podmienkou pre uplatnenie práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, ako dôvodí prezident, potom by porušenie tohto základného práva bolo možné

uplatňovať prakticky iba vo vzťahu k súdnym konaniam, čo ústavný súd vo svojej judikatúre vylúčil (II. ÚS 62/99).

41. Sťažovateľ pokračuje, že nikdy netvrdil, že prezident je súdnym orgánom. Pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru, tento bol v sťažnosti uvedený preto, lebo čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny sú jeho obdobou vo vnútroštátnom právnom poriadku. Rozsah týchto ustanovení ústavy a listiny je širší ako rozsah čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto sa aplikujú na širší okruh vzťahov ako čl. 6 ods. 1 dohovoru. Na druhej strane účel a zmysel čl. 6 ods. 1 dohovoru je identický s účelom a zmyslom sledovaným čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, t. j. aby v primeraných lehotách konali a rozhodovali všetky orgány, ktoré rozhodujú o právach a právom chránených záujmoch fyzických a právnických osôb. Ak čl. 6 ods. 1 dohovoru poskytuje ochranu právam súkromnoprávného charakteru, o to viac je podľa nášho názoru namieste, aby bola (prinajmenšom na vnútroštátnej úrovni) obdobná ochrana poskytnutá aj základným občianskym právam a slobodám, ktoré sú v hierarchii subjektívnych práv nadradené právam vyplývajúcim zo súkromnoprávných vzťahov a medzi ktoré v Slovenskej republike patrí aj právo na prístup k verejným funkciám podľa čl. 30 ods. 4 ústavy a čl. 21 ods. 4 listiny. Tento záver možno podporiť aj názorom ESĽP, ktorý konštatoval, že *„právo na spravodlivý proces má v demokratickej spoločnosti také dôležité miesto, že reštriktívny výklad čl. 6 ods. 1 nemožno ničím ospravedlniť“* (porov. rozsudok ESĽP vo veci Perez vs. Francúzsko z 12. februára 2004, sťažnosť č. 47827/99).

42. Kým čl. 6 ods. 1 dohovoru je písaný jazykom typickým pre medzinárodné zmluvy (charakteristickým svojimi všeobecnými formuláciami na účely použiteľnosti v rôznorodých právnych systémoch zmluvných štátov dohovoru), čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny sú písané jazykom typickým pre vnútroštátne právne normy Slovenskej republiky. V každom prípade v tejto chvíli je podľa sťažovateľa nadbytočné viesť akademické debaty porovnávajúce tieto ustanovenia ústavy, listiny a dohovoru.

43. Sťažovateľ je toho názoru, že ak ústavný súd považuje ustanovenia čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny za vecne a obsahovo zásadne odlišné od čl. 6 ods. 1 dohovoru,

potom je nesporné, že čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny majú v konaní pred ústavným súdom prednosť pred čl. 6 ods. 1 dohovoru jednak preto, že poskytujú sťažovateľovi širší rozsah ochrany, a aj preto, že ústavné normy majú vyššiu právnu silu ako normy medzinárodnej zmluvy. Pre úspešnosť sťažovateľa v konaní o bode II petitu sťažnosti postačí, ak ústavný súd s ohľadom na bod II petitu sťažnosti konštatuje porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, aj keby sa čl. 6 ods. 1 dohovoru v tomto konaní vôbec nezaoberal.

Neodňateľnosť ľudských práv, právny štát a lehota prezidenta Slovenskej republiky na rozhodnutie

44. Sťažovateľ ešte v osobitnom oddiele rozvíja úvahy o tom, že z dogmatiky ľudských práv vyplýva, že sú neodňateľné a nezrušiteľné, a pretože mu vzniklo subjektívne právo byť vymenovaný do funkcie, toto mu nemôže byť nikým, ani prezidentom odňaté. Ďalej namieta porušenie princípov právneho štátu, jeho komponentov právnej istoty, predvídateľnosti či legitímneho očakávania.

45. Sťažovateľ k tomu – používajúc slová absurdné či nepochopiteľné – uvádza, že sťažovateľ má od 17. júna 2011 z titulu svojho už uvedeného subjektívneho práva status kandidáta na vymenovanie do funkcie generálneho prokurátora navrhnutého prezidentovi republiky na vymenovanie. Tento status patrí výlučne sťažovateľovi (pretože právne predpisy nepripúšťajú, aby patril súčasne viacerým osobám) a je právom chránený. Ústava ani iný právny predpis neumožňuje žiadnemu orgánu verejnej moci tento status sťažovateľovi akýmkoľvek rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom odňať, zrušiť, obmedziť ani iným negatívnym spôsobom do neho priamo alebo nepriamo zasiahnuť.

46. Rozhodnutie národnej rady o zvolení sťažovateľa za kandidáta na vymenovanie do funkcie generálneho prokurátora a o jeho navrhnutí na vymenovanie prezidentovi (zaznamenané v uznesení národnej rady č. 499 zo 17. júna 2011) je preto nezrušiteľné a nezmeniteľné.

47. Akýkoľvek pokus ktoréhokoľvek orgánu verejnej moci o odňatie alebo zrušenie statusu sťažovateľa ako kandidáta na vymenovanie do funkcie generálneho prokurátora by bol voči sťažovateľovi (bez ohľadu na svoju formu) protiprávny, pretože by narážal na zásadné ústavné prekážky, ktorými sú najmä: (a) neodňateľnosť a nezrušiteľnosť základných práv sťažovateľa podľa čl. 12 ods. 2 ústavy, (b) možnosť orgánov verejnej moci konať iba to, čo ústava a zákony výslovne dovoľujú podľa čl. 2 ods. 2 ústavy, (c) zákaz retroaktivity podľa čl. 1 ods. 1 ústavy; a (d) princíp ochrany legitímnych očakávaní a v dobrej viere nadobudnutých práv podľa čl. 1 ods. 1 ústavy.

48. Sťažovateľ napokon podrobne zdôvodňuje odôvodnenie uloženia lehoty na rozhodnutie prezidentovi republiky.

49. Sťažovateľ navrhuje vydanie nasledujúceho výroku nálezu:

„I. Základné právo sťažovateľa na prístup k voleným a iným verejným funkciám za rovnakých podmienok podľa čl. 30 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 21 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd a na vstup do verejných služieb svojej krajiny za rovnakých podmienok podľa čl. 25 písm. c) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach nečinnosťou prezidenta Slovenskej republiky porušené bolo.

II. Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných práv a slobôd nečinnosťou prezidenta Slovenskej republiky porušené bolo.

III. Základné právo sťažovateľa na rovnaké zaobchádzanie a ochranu pred diskrimináciou podľa čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 26 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach nečinnosťou prezidenta Slovenskej republiky porušené bolo.

IV. Ústavný súd Slovenskej republiky ukladá prezidentovi Slovenskej republiky povinnosť uhradiť sťažovateľovi trovy konania pred Ústavným súdom do 10 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

50. Sťažovateľ pôvodne navrhoval v bode IV petitu výrok „*Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje prezidentovi Slovenskej republiky, aby o vymenovaní sťažovateľa do funkcie generálneho prokurátora Slovenskej republiky konal a rozhodol do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.*“, ktorý neskôr takto upravil: „*Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje prezidentovi Slovenskej republiky, aby vo veci vymenovania sťažovateľa do funkcie generálneho prokurátora Slovenskej republiky konal a rozhodol do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.*“ Po rozhodnutí o nevymenovaní sťažovateľ požiadal o vypustenie tohto bodu návrhu na rozhodnutie.

II.

51. Podstatou pôvodného predmetu sťažnosti bolo sťažovateľovo tvrdenie, že má nárok byť po voľbe v Národnej rade Slovenskej republiky menovaný do funkcie generálneho prokurátora, a tak má ústavný súd rozhodnutím, že prezident republiky je nečinný, konštatovaním tejto nečinnosti vytvoriť na prezidenta republiky tlak, aby vymenoval sťažovateľa do funkcie (z podobnej právnej konštrukcie vyšiel český Najvyšší správny súd v rozsudkoch č. j. 4 Aps 4/2005-42 a č. j. 4 Ans 9/2007-197. Prezident Českej republiky však rozhodnutie neakceptoval a rozhodnutia neboli prijaté ani odbornou kritikou – porov. Wintr, Matoušek, Herc. In Rychetský, P. a kol. : Ústava České republiky. Komentář. Praha : Wolters Kluwer 2015 v tlači). Prezident republiky však napokon nie pasivitou, ale pozitívnym *rozhodnutím* vychádzajúcim z výkladu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 4/2012 odmietol menovať sťažovateľa generálnym prokurátorom. Proti tomuto rozhodnutiu sťažovateľ podal ústavnú sťažnosť (I. ÚS 397/2014), v ktorej žiada zrušenie rozhodnutia prezidenta republiky a vysvetľuje, že medzi sťažnosťami nie je vzťah litispendencie, pretože sťažnosť vedená pod sp. zn. I. ÚS 397/2014 smeruje proti nevymenovaniu do funkcie a predmetná vec smeruje proti nečinnosti, ktorá trvala do rozhodnutia prezidenta o nevymenovaní. (*Ústavný súd 4. decembra 2014 nálezom sp. zn. I. ÚS 397/2014 rozhodol: 1. Základné právo [redacted], na prístup k voleným a iným verejným funkciám za rovnakých podmienok podľa čl. 30 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 21 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd, ako aj právo vstúpiť*

do verejných služieb svojej krajiny za rovnakých podmienok podľa čl. 25 písm. c) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky z 28. decembra 2012 o nevyminenovaní [REDAKOVANÉ], do funkcie generálneho prokurátora Slovenskej republiky p o r u š e n é b o l i .

2. Rozhodnutie prezidenta Slovenskej republiky z 28. decembra 2012 o nevyminenovaní [REDAKOVANÉ], do funkcie generálneho prokurátora Slovenskej republiky z r u š u j e .) Nie je dôvod uvedené neakceptovať, a tak možno konštatovať, že predmetom sťažnosti je posúdenie (ne)činnosti prezidenta v období od zvolenia sťažovateľa za kandidáta na generálneho prokurátora až do explicitného rozhodnutia prezidenta o jeho nevyminenovaní.

Čas ako veličina v ústavnom systéme

52. *Boj o tróny* (George R. R. Martin) pokračuje stále, čo je v mierových formách prirodzené aj pre ústavný systém demokratického právneho štátu. A pokračovať budú aj otázky ústavnosti načasovania menovacích právomocí. Veď urýchlené vymenovanie ku koncu volebného obdobia stálo pri samom zrode súdnej kontroly ústavnosti (porov. Antoš, M.: Slavný prípad Marbury vs. Madison aktuálny i po dvoch stotoletí. In : Jurisprudence 1/2010). A pokračovať budú aj snahy lehotovať v ústave aj to, kde je nutné sa spoľahnúť na ústavné authority. Ústavný súd už rozhodoval v 90-rokoch v časoch zložitých pre prihlásenie sa a formovanie právneho štátu o časových súvislostiach ústavnoprávných vzťahov prezidenta republiky s ďalšími ústavnými autoritami (porov. aj II. ÚS 65/97). V týchto sporoch o objektívne právo vyvinul ústavný súd koncept ústavnej zásady spolupráce zložiek moci, ktorý nie je nepodobný konceptu ochrany riadneho chodu ústavných orgánov.

53. V spore medzi vládou a prezidentom ústavný súd konštatoval vo výroku nálezu sp. zn. I. ÚS 7/96, že «z ústavného práva prezidenta Slovenskej republiky podľa čl. 102 písm. r) Ústavy Slovenskej republiky: „vyžadovať si od vlády alebo od jej členov správy“ nevyplýva oprávnenie určiť lehotu, dokedy má vláda Slovenskej republiky alebo jej člen správu prezidentovi republiky zaslať“.». Podľa právnej vety z tohto nálezu „V podmienkach

ústavného systému Slovenskej republiky platí všeobecná povinnosť štátnych orgánov na vzájomnú spoluprácu.“ V náleze sp. zn. I. ÚS 61/96, o spore medzi generálnym prokurátorom a prezidentom o udeľovaní milostí ústavný súd konštatoval: „Orgány činné v trestnom konaní požadovanú súčinnosť poskytnú v súlade s ústavnou zásadou spolupráce jednotlivých zložiek štátnej moci v Slovenskej republike a lehota na jej poskytnutie je podmienená časom objektívne potrebným na prípravu a vykonanie požadovaných súčinnostných úkonov.“ Pre ústavný systém, pre ochranu slobody môže byť niekedy prospešné, aby authority rozhodli bez zbytočného odkladu, a niekedy môže byť prospešné aj rozumné vyčkávanie. Z tohto pohľadu je potrebné byť veľmi opatrný pri stanovovaní nekompromisných pravidiel tam, kde ústava necháva ústavným autoritám priestor.

54. Výklad ústavného súdu v rozhodnutí sp. zn. PL. ÚS 4/2012 podľa čl. 128 ústavy (ďalej len „Výklad“) o povinnosti prezidenta v primeranej dobe menovať alebo odmietnuť generálneho prokurátora, je pre posúdenie predmetnej veci určujúci. Z nálezu a pripojených odlišných stanovísk vyplýva, že predmetom diskusií v pléne bolo aj samotné určenie časového priestoru pre prezidenta. Pôvodný návrh počítal s povinnosťou prezidenta rozhodnúť *bez zbytočného odkladu*, avšak ústavný súd napokon rozhodol, že prezident musí rozhodnúť *v primeranej lehote*.

55. V bode 48 Výkladu ústavný súd uviedol, že prezidentova limitovaná diskreícia „nezbavujú prezidenta a národnú radu zodpovednosti za to, aby zabezpečili, že funkcia generálneho prokurátora nezostane dlhodobo neobsadená. I keď ústava nestanoví žiadnu lehotu, v rámci ktorej má prezident rozhodnúť o tom, či navrhnutého kandidáta vymenuje do funkcie generálneho prokurátora alebo nie, musí sa i toto jeho rozhodovanie uskutočniť v určitom primeranom časovom rámci. K posúdeniu navrhnutého kandidáta by tak malo dôjsť v primeranej lehote, čo znamená v dobe, ktorú možno považovať za nevyhnutnú pre zváženie všetkých relevantných skutočností na výkon uvedenej právomoci v jednotlivých konkrétnych prípadoch. Uvedená požiadavka pritom platí nielen pre povinnosť národnej rady predložiť prezidentovi kandidáta na túto funkciu, ale aj pre povinnosť prezidenta rozhodnúť o tomto návrhu. Je zrejmé, že z povahy rozhodovania o vymenovaní, ktoré je

výsledkom voľby poslancov národnej rady a súhlasu prezidenta republiky, môže a bude dochádzať k tomu, že dosiahnutie potrebného konsenzu nebude otázkou dní, ale týždňov či výnimočne mesiacov. Je preto možné zhrnúť, že z ústavy nevyplýva žiadna presná časová hranica, ktorej prekročenie by nevyhnutne znamenalo porušenie povinnosti rozhodnúť v primeranej lehote. Takýto záver bude vždy závisieť na posúdení konkrétnych dôvodov, pre ktoré nebolo možné rozhodnúť skôr. Postup prezidenta ani národnej rady však nesmie fakticky viesť k tomu, že ním bude predlžované obdobie, v ktorom nie je funkcia generálneho prokurátora obsadená.“. Nie nepodobne v stredoeurópskom priestore rozhodol aj maďarský ústavný súd vo veci 8/1992. (I. 30.) AB. Možno dodať, že špecifikom predmetnej veci je skutočnosť, že doba konania o výklade primeranosti lehoty je súčasťou namietaného zásahu do subjektívneho práva na rozhodnutie v primeranej lehote.

Aplikovateľnosť čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru

56. Ústavný súd sa najprv musí zaoberať aplikovateľnosťou práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov na prerokúvanú vec. Trendy judicializácie riešenia vzťahov nositeľov ústavnej moci môžu stierať rozdiely medzi vládnutím a správou, medzi verejnou mocou a verejnou správou, medzi politickým vôľovým rozhodovaním a arbitrárnosťou. To však nesmie dezorientovať pri pozornom rozlišovaní, pretože opak môže viesť k ústavnoprávnym nezmyslom. Ústavný súd pripúšťa, že jestvuje pomyselná zóna, kde nemusí byť uvedená kategorizácia zrejماً, ale to určite nie je prípad prerokováanej veci.

57. Účelom čl. 48 ods. 2 ústavy je chrániť pred prieťahmi strany a účastníkov súdnych a správnych procesov vedených podľa procesných kódexov, kde sa rozhoduje o hmotných subjektívnych právach fyzických a právnických osôb. To je zrejmé tak z celého odseku 2 článku 48, ako aj z celého siedmeho oddielu ústavy vrátane jeho rubriky. Sťažovateľ nie je účastníkom žiadneho takéhoto konania a prezident republiky nie je orgánom, ktorý by nejako justične či kvázi-justične alebo inak úradnícky rozhodoval o veci sťažovateľa. Kategória (ne)prieťahov jednoducho nepatrí do prostredia formy vlády, aj keby išlo o verejné subjektívne práva uchádzača o ústavnú funkciu. Tento názor istým spôsobom

potvrdzuje aj sťažovateľ, keď akcentuje právomoc ústavného súdu konať v predmetnej veci. Uvedené platí rovnako pre čl. 6 ods. 1 dohovoru, aj keď štrasburský súd niektoré práva z tohto článku vzťahoval aj na pozície, ktoré presahujú rámec povolania. Z uvedeného vyplýva, že nečinnosť prezidenta republiky nepatrí do rozsahu (*scope*) čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru a na tomto mieste možno súhlasiť s argumentáciou prezidenta. Ústavný súd si je vedomý, že uvedený postoj môže byť v napätí s nálezom sp. zn. IV. ÚS 478/2011 (*odvolanie riaditeľa Sociálnej poisťovne*), ale to nemá vplyv na meritórny výsledok predmetnej veci. Uvedené úvahy však nie sú bez významu aj pri posúdení aplikovateľnosti čl. 30 ods. 4 ústavy.

Prezident Slovenskej republiky a právo na prístup k iným verejným funkciám za rovnakých podmienok

58. Ústavný súd musí ustáliť, či sťažovateľ, kandidát na vymenovanie generálneho prokurátora (§ 123 ods. 2 rokovacieho poriadku národnej rady), je nositeľom subjektívneho práva na rovný prístup k verejnej funkcii a či do rozsahu tohto práva patrí aj ochrana proti „prieťahom“ zo strany prezidenta republiky a do akej miery je prezident zodpovedný ako orgán verejnej moci. Aj keď tieto otázky *ratione personae* bývajú implicitne riešené v uznesení o prijatí, v predmetnej veci si zaslúžia *meritórnu* pozornosť.

59. Prezident republiky ako inštitúcia je ústavne, dogmaticky a historicky azda najzložitejším telesom v ústavnom systéme. Prezident je hlavou štátu, čo reflektuje jej monarchické pozadie a ústavne legalizovanú predstavu, že na čele unikátneho spoločenstva, akým je štát, má byť konkrétna osoba (organická teória štátu, *caput – corpus* teória). Prezident je výrazným prvkom ústavnej identity krajiny. Reprezentuje štátnosť a suverenitu. Prezident nie je bežným orgánom verejnej moci, proti ktorému by pravidelne smerovali ústavné sťažnosti. Prezident pravidelne nerozhoduje vrchnostensky a priamo o niekoho subjektívnych právach. Prezident však nie je nad ústavou, ale na druhej strane ústavu sám interpretuje a táto interpretácia nemusí byť vždy judiciabilná. Už v 1. ČSR vznikol spor o súdnu preskúmateľnosť aktov prezidenta a tieto otázky sú živé dodnes (porov. tiež Kysela,

J. Ústava mezi právem a politikou. Úvod do ústavní teorie. Praha : Leges. 2014. s. 185 a nasl.; rozhodnutie Spolkového ústavného súdu 2 BvE 4/13 (http://www.bundesverfassungsgericht.de/entscheidungen/es20140610_2bve000413.html).

Niektoré authority (Emil Sobota; Dr. Přemysl Šámal za kanceláriu prezidenta vo vyjadrení vo veci Dr. Perglera: „*Ale i kdyby bylo lze presidenta republiky považovati za správní úřad, nebylo by možno poháněti jej pro jeho rozhodnutí před nejvyšší správní soud, poněvadž podle §u 86 úst. list. není odpověden z výkonu svého úřadu.*“) tvrdili, že nezodpovednosť prezidenta vylučuje prieskum jeho individuálnych aktov, zatiaľ čo Hoetzel či Krejčí tomu oponovali [Krejčí, J. Podléhají akty presidenta republiky kontrole nejvyššího správního soudu? In : Hexner, E. P. (ed). Pocta k šesdesiatym narodeninám Dr. Karla Laštovku. V Bratislave : Právnická fakulta Univerzity Komenského, 1936, Knihovňa právnickej fakulty univerzity Komenského v Bratislave, sv. 45, s.221 a nasl.; Nejvyšší správní soud v prípade Dr. Perglera, ktorý napadol s rozhodnutím ministerstva zahraničných vecí aj súhlas prezidenta s daným rozhodnutím o jeho penzionovaní, konštatoval, že ide len o prieskum rozhodnutia ministerstva zahraničných vecí a sťažnosť je tak voči prezidentovi neprípustná. „*Tím odpadl ovšem důvod zkoumati, zda a pokud by byla stížnost u tohto soudu na rozhodnutí presidenta, vůbec přípustnou*“ – nález zo 14. októbra 1933 č. 19.745/32 (Starostlivosťou J. Kouřimského z Národního archivu Praha sa zistilo, že v dobovej literatúre uvádzané spisové značky 19.745/22, resp. 19.745/33 nie sú správne.)]. Krejčí k tomu uvádza: „*Odpovědnost určitého orgánu a přeskoumatelnost jeho aktu jsou zcela různé instituty.*“ Vysvetľuje, že pri preskúmaní aktov ide o ich súlad s procesným a hmotným právom a v prípade nesúladu o pričítateľnosť štátu. Pri zodpovednosti ide o právne následky v osobnej ujme, pričom táto môže byť vylúčená. Pri preskúmaní aktu nie je dôležité, či je jeho pôvodca na žive, ale zodpovednosť možno uplatniť len proti osobe živej. Prezident podľa našej ústavy väčšinu svojich aktov nemusí kontrasignovať. Prezident ako inštitúcia je za tieto nekontrasignované akty zodpovedný ako orgán verejnej moci, ak by tieto akty porušovali subjektívne ústavné práva. Akokoľvek je dnešná právna situácia v smere (ne)zodpovednosti prezidenta ustálená, ústavný súd musí pamätajúc na tento vývoj veľmi precízne zvažovať, kedy a s akou deferenciou pričítať prezidentovi porušenie základných práv v režime konania o ústavnej sťažnosti.

60. Právo na rovný prístup k verejným funkciám je zvláštnym politickým, participačným základným právom, pretože premostuje občiansku spoločnosť a verejnú službu. Jeho zvláštnosť spočíva v tom, že je ochranou pred mocou, aby nebránila riadnemu prístupu k moci, k sebe samej. Do rozsahu čl. 30 ods. 4 ústavy patrí nielen prístup k takpovediac úradníckym, byrokratickým pozíciám (porov. čl. 33 nemeckého základného zákona), ale vychádzajúc z doslovného či mierne rozširujúceho výkladu pojmu verejná funkcia odsek 4 chráni aj prístup k ústavným pozíciám (I. ÚS 238/04 – *predĺženie funkčného obdobia predsedu Najvyššieho kontrolného úradu, Stahl*, II. ÚS 5/03, I. ÚS 76/2011).

61. Článok 30 ods. 4 ústavy z pohľadu čl. 125 ústavy sa dotýka zákonných kritérií na prístup k verejnej funkcii v tom zmysle, že zákonné a podzákonné kritériá nesmú brániť rovnému prístupu k verejnej funkcii, nesmú teda klásť neodôvodnene odlišné požiadavky na rôznych kandidátov, prípadne rôzne skupiny kandidátov, a z pohľadu čl. 127 ústavy vyžaduje samozrejme hmotnoprávnu rovnosť, ale aj minimálny, základný štandard procedurálnej férovosti podľa toho, o prístup k akej funkcii ide.

62. Ústavný súd stále vníma spor medzi sťažovateľom a prezidentom republiky primárne ako kompetenčný spor, spor o objektívne právo medzi národnou radou a prezidentom republiky, ktorý by bol v konaní o Výklade opäť judiciabilný, ak by národná rada menovaním nového kandidáta vlastne nezrušila svoje pôvodné uznesenie. Z výkladu rozhodnutia sp. zn. PL. ÚS 4/2012 vyplýva, že národnou radou zvolený kandidát nemá nárok na funkciu generálneho prokurátora. Národná rada má kedykoľvek možnosť „svojho“ kandidáta novou voľbou, novým uznesením kandidáta stiahnuť, môže zvoliť kandidáta iného. Až menovaním kandidáta prezidentom republiky stráca dosah nad svojím kandidátom. V tomto zmysle je sťažovateľ objektom, *destinatárom*, rozhodovania národnej rady.

63. Sťažovateľ je prokurátorom generálnej prokuratúry, nositeľom verejnej moci, z tohto pohľadu nie je občanom, ktorý sa úplne zvonku, z prostredia občianskej spoločnosti

uchádza o moc. Teda nie je zraniteľnou osobou. To sú rozdielne situácie od uchádzačov, ktorí sa sami za seba, takpovediac zvonku systému, uchádzajú o pozície skôr byrokratického než ústavno-politického charakteru (II. ÚS 29/2011, II. ÚS 5/03).

64. Ústavný súd už uviedol, že ťažiskom ústavného systému je jednotlivец a jeho sloboda, do ktorej nemožno arbitrárne zasahovať. Štát nevykonáva voči občanom neobmedzenú moc a občan nie je len pasívnym adresátom vrchnostenských predpisov (PL. ÚS 10/04). Akokoľvek nie je sťažovateľ bežným uchádzačom o verejnú funkciu, ani on nemôže byť úplne bezmocným objektom. V tomto zmysle a v zmysle rovnosti prístupu ako požiadavky objektivity a nesvojvôle môže byť kandidát národnej rady na generálneho prokurátora nositeľom práva na to, aby sa prezident návrhom národnej rady zaoberal a v PRIMERANEJ dobe rozhodol o menovaní kandidáta alebo jeho odmietnutí zo závažných dôvodov. PRIMERANÁ doba je tu procesným komponentom práva na prístup k verejnej funkcii, procesným však nie v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, ale v tom zmysle, že neprimeranosť rozhodovania nesmie byť nedôstojná pre kandidáta a nesmie narúšať riadny chod ústavných orgánov, kontinuitu moci. Nieto prirodzene tabuliek na určenie primeranosti doby a nemožno pred prezidentským palácom držať stopky v rukách. Prezident republiky má mať možnosť pokojne preskúmať ústavné, zákonné a na osobu vzťahujúce sa (PL. ÚS 4/2012) kritériá navrhnutého kandidáta, avšak dbať pritom na skutočnosti, či ide o ústavného činiteľa, či ide o monokratický alebo kolegiálny orgán a či má neobsadenie vplyv na riadny chod ústavných orgánov. Smerodajná, ako v tomto prípade, je aj dôstojnosť kandidáta samotného. Nadštandardné predlžovanie primeranosti možno justifikovať len právnymi spormi, ktoré sa bezprostredne dotýkajú osoby kandidáta.

65. Ústavný súd tu stojí pred otázkou, či ochranu demokratických procesov zveriť úplne do rúk voliča, alebo istou mierou judicializácie vstúpiť aktívnejšie do ochrany demokratického výberu generálneho prokurátora. Ústavný súd musel zvažovať, či dá prednosť princípu demokracie a sebaobmedzenia, a teda licencií ústavným orgánom na ústavný čas na jednej strane alebo aspoň deklaratórnemu konštatovaniu porušenia ústavy ako ústavnej prevencii do budúcnosti, berúc do úvahy aj skutočnosť, že aj výkon, priam

exekúcia takého rozhodnutia, by záležala na spolupráci ústavných orgánov. Druhú variantu volí z dôvodu nutnosti ochrany riadneho chodu ústavných orgánov, ktorý môže byť takto chránený v procesnom „kabáte“ ústavnej sťažnosti a z dôvodu možnosti pričítateľnosti výraznej nečinnosti prezidentovi. Taktiež už ústavný vstúpil do týchto procesov nálezom sp. zn. I. ÚS 76/2011 a potvrdil tento prístup aj vo veci sp. zn. I. ÚS 397/2014. Ústavný súd v akceptovaní toho minimálneho práva vidí aj ochranu práva objektívneho, riadneho chodu ústavných orgánov, ak sú ich vzťahy tak nakonfigurované, že nemajú záujem riešiť kompetenčný spor.

Samotný prieskum nečinnosti

66. Ústavný súd teda pristúpi k prieskumu (ne)činnosti prezidenta republiky. Ústavný súd tu nebude postupovať metódou analytickou, ktorá je vlastná *mnohoročnému* rozhodovaniu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v konaniach podľa procesných kódexov. Analytická metóda vychádza z počítania jednotlivých úkonov súdov, resp. identifikácie a sčítavania nečinnosti medzi týmito úkonmi.

67. Štrasburský súd volí opačný prístup. Najprv podľa obvyklých všeobecných štandardov o dĺžkach konaní súd predbežne určí, či konanie ako celok je zdĺhavé, a potom zisťuje, či v danej veci sú prítomné okolnosti odôvodňujúce také dlhé konanie. Takáto celistvá metóda viac zodpovedá medzinárodnoprávnemu nadhľadu, ktorý má voči štátom, ktoré ako celok kryjú národnú moc, štrasburský súd.

68. Ústavný súd však volí túto metódu, ktorá sa môže zdať prísnejšia, nie z dôvodu striktnosti. Pre ústavný život, ústavné konania, ktoré nie sú upravené zákonom a procesnými poriadkami, nemožno aplikovať technické metódy, ale nadhľad, ktorý odhalí takú nečinnosť, ktorá má už štrukturálny význam a môže narúšať riadny chod ústavných orgánov.

69. Doba 18 mesiacov medzi zvolením sťažovateľa národnou radou a rozhodnutím prezidenta republiky o nemenovaní je naozaj neobvykle dlhá. Ide o dobu, ktorá je rádovo porovnateľná nie s lehotami na rozhodnutie, ale s dĺžkou volebných období parlamentu,

prezidenta či (samotného) generálneho prokurátora. Z tohto pohľadu prvotne vníma ústavný súd danú lehotu ako ústavne neakceptovateľnú.

70. Kľúčové pre posúdenie danej veci sú nasledujúce udalosti. Sťažovateľ bol zvolený 14. júna 2011 národnou radou a navrhnutý prezidentovi republiky na vymenovanie. Protikandidát sťažovateľa podal o necelý mesiac ústavnú sťažnosť (IV. ÚS 433/2012), v ktorej brojil za svoje zvolenie, tvrdiac, že neplatné hlasovacie lístky z predchádzajúcej voľby (17. mája 2011) nemajú byť započítavané do kvóra. Ak by kvórum bolo interpretované spôsobom, aký navrhuje, bol by on zvolený za generálneho prokurátora. Počas rozhodovania o tejto sťažnosti iniciovala 29. februára 2012 národná rada v podstate kompetenčný spor v podobe návrhu na výklad ústavy, podľa ktorého by prezident republiky mohol testovať len zákonné, nominálne kritériá (obdobne ako v skutkovo a právne odlišnom rozhodnutí sp. zn. PL. ÚS 14/06 – *menovanie viceguvernéra NBS*). Ústavný súd uznesením sp. zn. IV. ÚS 433/2012 (porov. tiež bod 30 nálezu sp. zn. PL. ÚS 4/2012) 23. augusta 2012 počas konania o výklade odmietol ako zjavne neopodstatnenú sťažnosť pôvodného kandidáta. Plénum ústavného súdu rozhodlo o výklade čl. 102 ods. 1 písm. t) ústavy a čl. 150 ústavy 24. októbra 2012. Výklad vytvoril či deklaroval prezidentovi limitovaný priestor v primeranej lehote odmietnuť kandidáta na generálneho prokurátora. Nález bol doručený prezidentovi republiky 27. novembra 2012. Prezident republiky mesiac na to 28. decembra 2012 listom predsedovi národnej rady oznámil, že sťažovateľa, zvoleného kandidáta, do funkcie generálneho prokurátora nevymenuje. Nález ústavného súdu požaduje, aby prezident nevymenovanie odôvodnil. Uvedené odôvodnil pomerne rozsiahlym textom. Prezidentovi ako osobe stav možno vyhovoval, ale udalosti prapôvodne začali na pôde parlamentu.

71. Samotný ústavný súd v rozhodnutí o výklade uznal bezprostrednú relevanciu Výkladu pre vec sťažovateľa: V bode 30 uvádza: „Treba zdôrazniť, že uvedený spor o výklad nie je abstraktný, ale skutočne existuje v súvislosti s postupom prezidenta pri rozhodovaní o návrhu národnej rady, aby bol do funkcie generálneho prokurátora vymenovaný J. Č., ktorý bol národnou radou zvolený 17. júna 2011. Výklad ústavného

súdu, ktorý by zodpovedal otázky tvoriace predmet sporu, by pritom umožnil bez ďalšieho o tomto návrhu rozhodnúť. Vzhľadom na to, že o návrhu nebolo do dnešného dňa rozhodnuté, je zrejmé, že pre riešenie sporu má význam otázka časového aspektu rozhodovania. Význam ale nemožno uprieť ani ďalšej predloženej otázke, ktorá sa týka rozsahu úvahy prezidenta pri posudzovaní návrhu národnej rady. Prezident síce považoval uvedenú otázku za predčasnú, pretože v prípade kandidáta J. Č. pretrvávali pochybnosti, či bol zvolený v súlade so zákonom, jeho názor na rozsah uváženia, ktoré má prezident pri výkone predmetnej právomoci, sa však od názoru navrhovateľov očividne odlišuje. Za predpokladu, že by bol správny práve jeho výklad, by tak mohol odmietnuť vymenovať navrhnutého kandidáta i z iného dôvodu. Sám pritom netvrdí, že navrhnutého kandidáta vymenuje bez zbytočného odkladu, ak nebudú žiadne pochybnosti týkajúce sa zákonnosti jeho voľby, ale, naopak, pripúšťa, že následne zaujme stanovisko, podľa ktorého je možné odmietnuť tento návrh i z iných dôvodov. O tom napokon svedčí i dnešný stav, keď po odmietnutí ústavnej sťažnosti D. T. (IV. ÚS 433/2012) neprebíha pred ústavným súdom žiadne konanie, ktoré by mohlo spochybniť spôsob, akým bol J. Č. zvolený za kandidáta na generálneho prokurátora. V uvedenom konaní sa sťažovateľ neúspešne domáhal toho, aby ústavný súd prikázal národnej rade predložiť návrh na jeho vymenovanie prezidentovi, pretože sa domnieval, že vo voľbách 17. mája 2011 získal nadpolovičnú väčšinu hlasov poslancov. Súčasne navrhol zrušiť výsledok hlasovania národnej rady zo 17. júna 2011. Pokiaľ preto prezident považuje výsledok tohto konania za relevantný pre svoj ďalší postup, je zrejmé, že tak koná s ohľadom na svoj názor, že môže navrhnutého kandidáta odmietnuť i v prípade, ak sú splnené zákonné podmienky na jeho menovanie. Dôvod na zamietnutie návrhu pre nedostatok spornosti veci tu teda zjavne nie je.“

72. Sťažovateľ stavia svoju argumentáciu na skutočnosti, že prezident republiky vedel takmer všetky fakty, ktoré uviedol v odôvodnení nevymenovania, už bezprostredne po voľbe. Z rozmanitých politických vyhlásení prezidenta v podstate odvodzuje, že prezident nemal takpovediac neutrálne pohnútky, úmysly, ale naopak, zohrával rolu v snahách o jeho nevymenovanie. Od ústavného súdu nemožno očakávať, aby uvažoval týmto spôsobom. Ústavný súd nemôže rozpletať jemné, fakticky nie vždy jasné a často

iracionálne pradio vzťahov aktérov moci. Tento „matrix“ je zo samotnej podstaty moci a slobodnej spoločnosti zložitý. Ústavný súd nemôže posudzovať vec tým spôsobom čo, kde, kedy prezident vyhlásil či nevyhlásil. Mätúca tu môže byť aj skutočnosť, že tu z pohľadu sťažovateľa môže splývať inštitúcia, ktorá sa prejavuje formálnymi úkonmi, s osobou túto inštitúciu reprezentujúcou. Ústavný súd však musí hľadiť na vec z pozície objektívneho pozorovateľa a vnímať vec tak, či by boli akceptovateľné takéto kroky akéhokoľvek iného prezidenta v neutrálnom spoločenskom kontexte. To je prirodzene neľahké. Ústavný súd musí hľadať a očistiť vec na udalosti právne.

73. Z tejto perspektívy musí ústavný súd konštatovať, že takmer celé 18-mesačné obdobie je kryté právnymi udalosťami, ktoré nemožno vnímať ako triviálne a ktoré mohli u zodpovedného prezidenta vzbudzovať pochybnosti týkajúce sa menovania. Takýmito udalosťami boli prebiehajúce konania sp. zn. IV. ÚS 433/2012 a sp. zn. PL. ÚS 14/06. Druhé uvedené konanie iniciovala národná rada, nie prezident. Ústavný súd tým prirodzene nehovorí, že prezident republiky nemohol či mal zakázané kandidáta vymenovať skôr alebo, že si daný stav neželal, ale to je z pohľadu prerokovávania ústavnej sťažnosti irelevantné. Inými slovami, stojí za zmienku, že prezident mohol konať aj sám za situácie, keď nebol výklad jasný, no on bol presvedčený o určitom postupe. Nemusel čakať na výsledok abstraktného výkladu, ale sám mohol ísť s „kožou na trh“. Napokon, ústavný súd nemá monopol na výklad ústavy, má „iba“ posledné slovo (porov. v americkom kontexte Tushnet, M. Taking the Constitution Away from the Courts. Princeton). Objasnenie niektorých vzťahov v ústavnom systéme môže byť prenechané interakcii dotknutých ústavných orgánov.

74. Ústavný súd teda konštatuje, že v ústavne špecifickej situácii, keď sa súčasťou požiadavky na primeranú dobu na rozhodnutie o kandidátovi stalo samotné konanie o objektívne právo, výklad, či a v akej lehote je prezident povinný sťažovateľa vymenovať, prezident neporušil sťažovateľovo právo na prístup k iným verejným funkciám za rovnakých podmienok.

75. Ústavný súd je tiež súčasťou spoločnosti. Ústavný súd už uviedol (II. ÚS 16/2011), že súdy, a teda aj on sám, vykonávajú rozhodovaciu činnosť v normatívnom priestore práva, právneho štátu a vo faktickom priestore demokracie (porov. Soeharno, J. *The Integrity of the Judge. A Philosophical Inquiry*. Ashgate 2009, s. 20 a nasl.). Tak z práva samotného, z kritérií, ktoré musia spĺňať, z expertnosti a integrity, ako aj z *dôvery* verejnosti čerpajú sudcovia svoju legitimitu. Stále nepochybne platí nutnosť nezávislosti súdnej moci, zvlášť pre ochranu slobody. V modernej spoločnosti vzniká napätie medzi na jednej strane ďalekosiahlymi a často hodnotovými rozhodnutiami, ktoré majú sudcovia v sekularizovanej spoločnosti riešiť, a na druhej strane garanciami integrity sudcov, ktorí majú rozhodovať. Súčasná právna filozofia bolestne zisťuje, že možnosti právnej regulácie vynútiť inak nevyhnutnú morálku a takpovediac spoločenskú prudernosť sudcov (porov. Němeček. T. *Vojtěch Cepl. Život právníka ve 20. století*. Praha : Leges, 2010. s. 7) je veľmi limitovaná (porov. Příbáň, J., Holländer, P. et al. *Právo a dobro v ústavní demokracii*. Praha: Slon, 2011). Inštitucionálne možnosti vrátane ústavného súdu tu zohrávajú len obmedzenú rolu [porov. II. ÚS 29/2011; porov. tiež Kosař, D. *The Least Accountable Branch In: I .CON (2013), Vol. 11 No. 1, 234 – 260*]. To je mikro-podoba nemožnosti štátu garantovať svoje vlastné predpoklady, mikro-podoba Böckenfördeho tézy (dikta či dilemy) tak často zmieňovanej v prácach prof. Holländera (Holländer, P. *Filozofie práva*. 2. rozšírené vydání. Plzeň : Aleš Čeněk, 2012. s. 110 – 111). Pocit právneho bezpečia jednotlivcov v slobodnej spoločnosti je vytváraný aj pocitom spravodlivosti, potrebou naratívosti, rozprávania o tom a viery v to, že ešte v spoločnosti a v justícii zvlášť jestvuje spravodlivosť. Netreba si však uvedené zamieňať s akýmsi justičným populizmom.

76. Na to možno nadviazať, že v predmetnej veci je pre ústavný systém podľa ústavného súdu osožnejšie dať priestor demokracii ako premeniť ústavný súd na ihrisko faktických, nie ústavnoprávnych sporov.

77. Ústavný súd tento nález prijal na neverejnom zasadnutí po tom, ako so súhlasom oboch účastníkov upustil od verejného ústneho pojednávania, keďže od neho nebolo možné očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky

č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov).

78. Vzhľadom na uvedené dôvody rozhodol senát ústavného súdu tak, ako to je uvedené vo výroku.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. decembra 2014